

Szkíta objektumok

Az út nyomvonalának északi felében két csontvázas sír került elő – valószínűleg az 5. lelőhelyen feltárt szkíta falu temetőjének legszélét sikerült megtalálnunk. A temető folytatása az úttól északra várható. A szkíta falu távolsága a temetőrésztől kb. 600–630 m.

Az egyik sírban D–É tájolású, bal oldalán fekvő zsugorított váz került elő. A másik sírban K–Ny tájolású, jobb oldalára zsugorított váz feküdt, talán férfi. Bal válla-felkarja mellé egy szájjal lefelé fordított behúzott peremű tál volt helyezve, mely alatt egy kis csupor és egy kőpenge is volt, a medence mögé egy kis bütyök-díszes csészét, a karokra egy disznó alsó állkapcsát tették.

Kelta objektumok

Az 5. lelőhelyen feltárt árokrendszeren kívül, attól 140–150 m-re találtuk meg a kelta telep keleti szélét. Itt csupán három mély, aknaszerű gödör került elő – valószínűleg kutak voltak. A kutak szomszédságában néhány tucat cölöphelyet figyeltünk meg, melyek közül két értékelhető objektum rajzolódott ki. Mindkettő kisebb méretű (210×280 cm; 170×240 cm) építmény volt, melyet a négy sarki cölöplyuk jelzett.

A leletanyag a szolnoki Damjanich János Múzeumba került.

Munkatársak: Csányi Marietta, Cseh János, Kertész Róbert, Madaras László, Polgár Zoltán régészek, Benedek Csaba néprajzos, Hegedüs Gabriella technikus, Kozma Károly fotós, Megyes László rajzoló.

TÁRNOKI JUDIT

204. Kalocsa, Bányai út

(Bács-Kiskun megye) Kö, Ú

2004. június 9. és július 20. között végeztünk áruházzal építését megelőző régészeti feltárást. A terepbejárás alapján középkori és kora újkori telepjelenségekkel lehetett számolni.

A lelőhelyen, mely a legkésőbbi időkben gyártelepként funkcionált, a régészeti korszakokat többszörösen szennyezték a legújabb korban keletkezett beásások. Ezekből változatos néprajzi anyag került elő, sajnos igen töredékes állapotban. Néhány középkori kerámiatöredék is felszínre került. Az érdeklődésre számot tartó objektumok az újkori állattartó karámok árkai voltak, ezekből kerültek elő a korábbi időszakok kerámiái. Betöltésüket és kemény aljukat tekintve sokáig tartó használatra következtethetünk.

A leletmentés 2004. június 9. és július 20. között zajlott. Több mint 7000 m²-en 40 objektumot tártunk fel, melyek jó része a legújabb korhoz kapcsolható. Az árkok a hagyományokban ma is élő, 18–19. századi vásártér karámjainak nyomát jelezték.

Az előzetesen meghatározott középkori kerámianyagot mi is tapasztaltuk, de nem tudtuk objektumokhoz kötni, csak a mélyszántás nyomán kialakult vastag,

helyenként 100 cm átforgatott szántásrétegből kerültek elő.

ROSTA SZABOLCS

205. Kalocsa, Szentháromság tér

(Bács-Kiskun megye) U, LT, Á, Kk

2003. szeptember 11. és 2004. február 13. között régészeti feltárást végeztünk a tervezett magasfeszültségű vezeték nyomvonalában. A feltárt 40 m²-nyi területen 89 objektumot bontottunk ki.

A nagyméretű DVK gödörnek csak a nyomvonalba eső részét tártuk fel. Leletanyaga jellegzetes, karcolt díszítésű cserepek.

A feltárt 6 kelta gödörben és egy árokban tipikus késő kelta kerámiát találtunk.

A középkori temetőrészlet többretegű. Az Árpád-kori sírokban viseleti elem általában a bronz hajkarika. A 16. sírban aranygyűrűt, aranyozott ezüst fülesgombokat és az egykori szövetbe szőtt aranyszálakat sikerült megfigyelnünk. A 73. sír csontvázának medencéjén egy aranyozott bronzcsat nyugodott. Három sír nagyméretű, élére állított kőlapokkal volt körberakva. Két sír csontvázának melléklete nem volt, egy objektumban csontvázat sem találtunk.

A késő középkori sírokban viseleti tárgy általában nem volt. Egy-két sírban találtunk bronz fülesgombokat, párizsi kapcsot, bronzmedálos-üveggyöngyös nyakláncot.

Megtaláltuk az első székesegyház ÉK-i falának az alapozását. Körülbelül 150 cm széles és 140 cm mély. Válogatott laposabb élére állított mészkövekből mészhabarc-ágyba rakva építették több sorban.

A középkori főszékesegyház kereszthajójának részleteit is kibontottuk. Alapozását nagyméretű mészkövekből rakták, maga a fal trachid kváderkövekből áll. Körülbelül 130 cm széles, a fal az alapozással 280 cm magas.

A leletanyag a kalocsai Viski Károly Múzeumba került.

NAGY DÁNIEL SÁNDOR

206. Karád határa

(Somogy megye) U, R, B, V, LT, Ró, A, Á, Kk

2004. január 20–21-én terepbejárást végeztünk a település közigazgatási területén. A regisztrált lelőhelyeken az alábbi jelenségeket tapasztaltuk:

Újkőkori (dunántúli vonaldíszes kultúra) telep; rézkori (badeni kultúra?) telepek; kora bronzkori (somogyvári kultúra) temető; bronzkori telepek; késő bronzkori (urnamezős kultúra) telepek; kora vaskori telepek; kelta telepek; római kori villatelepülés és sírhalmok; késő avar kori(?) telep; Árpád-kori templom körüli temető; késő középkori települések, templomok, éremlelet és ismeretlen korú urnasír.

A lokalizált lelőhelyek túlnyomó többsége a településtől K-re, a Karádi-vízfolyás és a Büdös-gáti-víz mel-